XIV. évfolyam. Budapest, 1908. augusztus 30-án. 36. szám.

FÜGGETLEN UJSÁG

MEZŐGAZDASÁGI, SZÖVETKEZETI ÉS TÁRSADALMI KÉPES HETILAP,

GAZDASÁGI EGYESÜLETEK ORSZ. SZÖVETSÉGÉNEK KÖZLÖNYE A MAGYAR NÉP SZÁMÁRA

Egész évre — — — — — 8 korona
Félévre — — — — — — 4 „
Negyedévre — — — — — 2 „
Egyes szám ára 16 fillér.

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP

Felelős szerkesztő:
SZILASSY ZOLTÁN
a Gazdasági Egyesületek Orsz. Szövetségének titkára

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST,
IX. ker., Üllői-ut 25. sz. (Köztelek).

Szent István ünnepe.

Buda várában minden év augusztus huszadikán Szent István király napján fényes egyházi körmenetet tartanak. Valóságos búcsújáró hely ilyenkor Budavára, ahová az ország minden vidékéről ezrével és ezrével jön fel a magyar nép, hogy a hálaadó istentiszteleteken részt véve, áldozzon az első szent király emlékezetének. Szent István királynak csodatevő jobbját a királyi koronával és jelvényekkel a körmenet alkalmával körülhordozzák. A körmenet alkalmával az egyházi teendőket rendszerint az ország első főpapja, a hercegprimás végzi fényes papi segédlettel. Mai szép képünk az idei körmenetről fölvett sikerült felvétel.

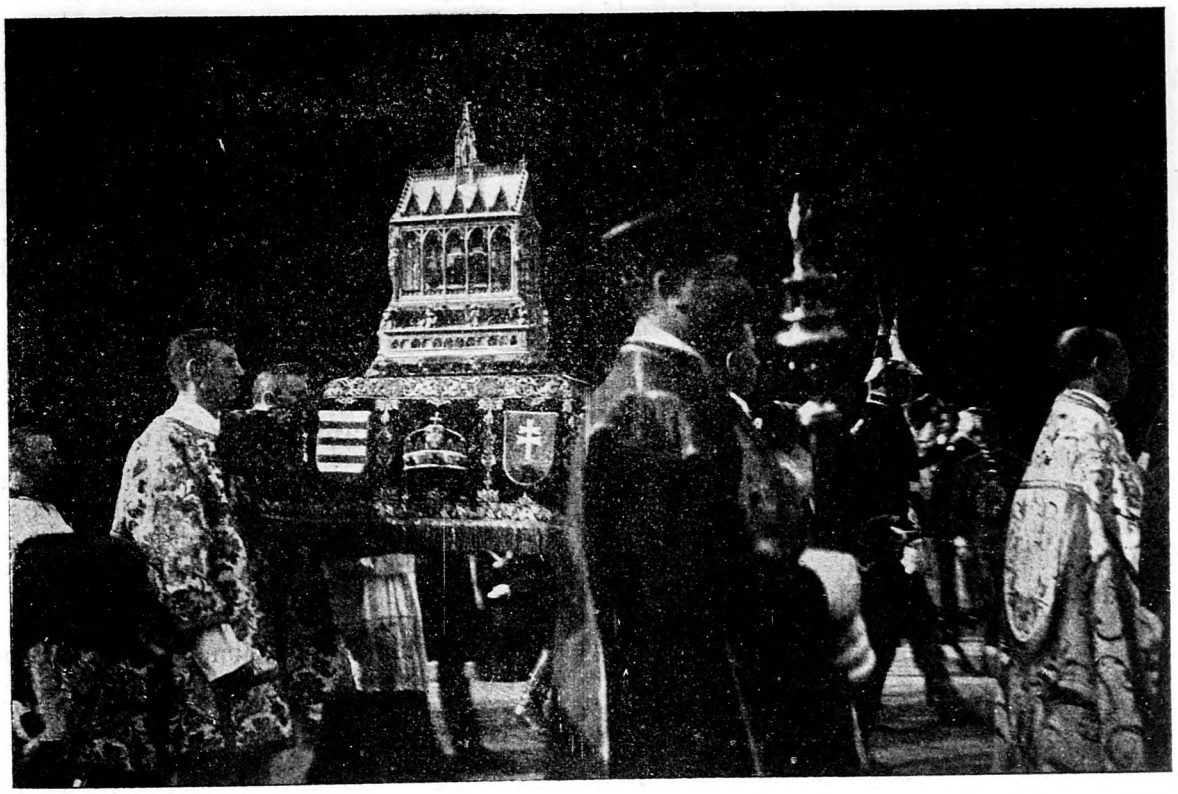

Jobb és megbizhatóbb magvakat

nem is ajánlhatunk mint a minőket 33 év óta

MAUTHNER ÖDÖN cs. és kir. udv.. szállító magkereskedésében
BUDAPESTEN, VII., Rottenbiller-utcza 33. sz.
IV., Kossuth Lajos-utcza 4. sz. kaphat. — Árjegyzék kivánatra ingyen és bérmentve.

Takarmányban szűkölködő gazdák figyelmébe.

(H.) Ez a címe annak a kis füzetnek, amelyet az ország földmívelési ügyeinek gondozója és első gazdája, Darányi földmívelésügyi miniszter úr mostanában szétküld még az ország legtávolabbi zugolyában levő gazdatársaknak is. A magyar földmívelő nép édes apjának szokták nevezni a minisztert és méltán, mert több mint tíz esztendei miniszterkedése alatt számtalan ízben adta már tanújelét annak, hogy *együtt* érez a kisemberrel, ami annak fáj, neki is fáj, aminek a kisember örül, az a miniszter nemes szivében is visszhangra kél . . .

Az idén is, amikor a miniszter fájdalommal szemlélte a gyönge termést, a nagy szárazságot, nem állhatta meg anélkül, hogy útmutatással ne szolgáljon a magyar gazdáknak, hogy miképpen lehetne csillapítani a nagy szárazság okozta takarmányhiányt. E végből küldötte a szélrózsa minden irányába a fenti című kis füzetet, amelyben az ő szakemberei tanácsokat adnak az állattartó gazdáknak a tekintetben, hogy miképpen teleltethetik ki könnyebb szerrel állataikat a jövendő takarmánytermésig. A füzetet, mely sok megszívlelésre méltó dolgot tartalmaz, minden olvasónak megküldjük mai számunk mellékleteként a miniszter úr szives jóindulatából.

Ám amikor ezt teszszük, nem mulaszthatjuk el, hogy figyelmeztessük a magyar földmívelő népet, hogy minden ügyében-bajában ne ölbe tett kézzel sopánkodjék, ne várjon mindent az államtól, hanem ennek a füzetnek az útmutató vezetése mellett igyekezzék ő magán segíteni. Régi öreg igazság, hogy *„Segíts magadon, az Isten bizton megsegit"!* A miniszter úr füzete rámutat a módokra, amelyekkel a takarmányinséget sinylő gazda önmagán segíthet, kövessétek tehát magyar véreim az ország első gazdájának a tanácsát, akkor kiheverhetitek a bajt.

Székelyek gyűlése.

Igazat adunk azoknak, akik azt állítják, hogy a történeti Magyarország jövőjével a székelykérdés a legszorosabban összefügg. Az erdélyi magyarság zömét a székelyek képezik. Szívós szittya-faj, kemény koponyával, természetes észszel, dolgos két kézzel, amely bár inkább a vállalkozásra hajló . . .

Évszázadokon keresztül művelte földjeit a székely nép és a magyar államesmének védőbástyája volt az ország keleti határán. A Romániával való vám és kereskedelmi viszonylatunk okozta azonban ennek a szívós, dolgos népnek a tönkrejutását. Egy emberöltő alatt azonban a székelység a nehéz gazdasági viszonyokat nagyon megsínylette, nem tud többé megélni, mert hiányzanak a megélhetése feltételei. És éppen ez is a székely vérre vall, hogy ha a saját földje nem nyujt neki befaló kenyeret és a boldogulás föltételeit, elvándorol idegenbe, nem válogat a tisztességes munka minőségében, hanem megszerzi a kenyerét ahogy tudja . . . És még hagyján volna, ha a vándorbotja az édes haza határain is túl nem viszi, vezérli, de kimegy Romániába és egyebüvé és ez a vérveszteség a magyarság szempontjából éppenséggel nem lehet reánk közömbös, mert hiszen jól tudjuk, hogy az idegenbe szakadt magyar véreink egy java része elveszett a hazára, részben elzüllik vagy beolvad idegen nációba, — így vagyunk székely véreinkkel is. Nem törődött évtizedeken keresztül senki a Székelyfölddel, se kormányzat, sem társadalom nem nyujtott neki segítő kezet a boldoguláshoz.

Darányi földmívelésügyi miniszter éles szeme meglátta a bajt s keresi az orvoslás módját. Elsőbben nagy Rákóczi népét, a ruthéneket karolta föl, most pedig Csaba vezér népét a székelyeket. A székelyföldi kirendeltség üdvös működésének a nyomai már láthatók. Ezeket abból az alkalomból mondjuk el, hogy a hét elején Székelyudvarhelyen nagyérdekű tanácskozásokat tartottak a székely társaságok. A határozatok, melyekben a székelyek gyűlése megállapodott, mind alkalmasak arra, hogy fölpezsdítsék a székely vért, melynek a költő szerint minden cseppje egy-egy gyöngyöt ér.

A kivándorló védkötelesek.

A kivándorlás újabban és ismételten úgy a közvéleményt, mint a törvényhozást élénken foglalkoztatta, mert a kivándorlás nemcsak szociális és nemzetgazdasági, hanem lényegesen és sokszorosan katonai érdekeket is érint.

Méltányolván a kivándorlási mozgalom nagy jelentőségét és fontosságát, valamint a kivándorlásnak a véderőre való kihatását, a tengerentúli országokba kivándorlóknak, már az eddig fennálló véderőutasítások keretein belül is, védkötelezettségük teljesítése tekintetében bizonyos könnyítések engedélyeztettek, amely engedmények azonban az idők folyamán elégteleneknek bizonyultak. Egyrészt igen csekély volt azoknak száma, akikre ezen kedvezmények teljes mértékükben kiterjedtek, amennyiben ez csak olyan személyekre vonatkozhatott, akik tengerentúli országokban a hazai kereskedelem érdekeit szolgálták, másrészt pedig ezek az engedmények egymaguk sem voltak elég tág terjedelműek. Az ered-

A legjobb minőségü háztartási és gazdasági cikkek, hamisíthatatlan jó italok a legkedvezőbb árakon a fogyasztási szövetkezetek útján szerezhetők meg. Amelyik faluban fogyasztási szövetkezetet akarnak létesíteni, a mozgalom kezdeményezői forduljanak útbaigazításért a

„HANGYA", a Magyar Gazdaszövetség Fogyasztási és Értékesitő Szövetkezetéhez

BUDAPEST, IX., Boráros-tér 1. (Saját házában.)

mények ezen hiányosságának első következménye volt a törvényellenesen távollevő hadkötelesek állandó növekedése, amit fokozott az is, hogy a későbbi években a netán szándékolt hazatérés elé a várható szigorú büntetés nagysága és súlyossága is akadályokat állított.

Az újabban kiadott új rendeletekben kizárólag az a tendencia jut érvényre, hogy a már régebben ápolt és ismételt óhajokkal számoljanak az illetékes tényezők és hogy a távolban időző hadköteles honfitársaink érdekeit a lehetőség szerint figyelembe vegyük.

A kedvezményben részesülők egész tömege annyiban jut ujabb előnyökhöz, hogy ebben a kedvezményben részesülnek mindazok, kik a fentemlített országokban kenyérkereset szempontjából állandóan tartózkodnak. Ezek a kedvezmények két irányban bővíttettek, illetőleg tágíttattak: és pedig egyrészt állításköteles korba jövő kivándorlók, másrészt pedig azok tekintetében, akik a tényleges szolgálat befejezése után vándoroltak ki, de fegyvergyakorlatuk teljesítésére kötelezve még vannak.

Az ilykép életbe léptetett eljárással az állításkötelesek megszabadulnak ismételt időrabló és gyakran jelentékeny költségekkel terhelt utazásoktól, sőt mindazoknak, akik katonai szolgálattételre alkalmasaknak találtatnak, a katonai szolgálati kötelezettségük teljesítésére kiszabott idő és a hazautazás ideje is meghosszabbíttatik.

Az imént vázolt kedvezmények tekintettel vannak a tengerentúli országokban tartózkodó kivándorlók gazdasági helyzetére és lehetővé teszik, hogy ezek a kivándorlók egy kis jóakarat mellett a véderőtörvénynyel való minden összeütközést elkerülhessenek.

A királynak, mint legmagasabb hadúrnak jubileuma alkalmából engedélyezett közkegyelem, amelyet királyunk nemes szivén kivül mélységesen megindokol az általános gazdasági depresszió is, amelyet a tengerentúlra vándorolt honfitársainknál kellett figyelembe venni, mindezek arra az örvendetes és várható jelenségre engednek következtetni, hogy a visszavándorlás megélénkülése úgy nemzetgazdasági, mint katonai szempontból az országnak csak előnyére és üdvére lenne.

Megsemmisitett pátriárka-választás.

A görögkeleti szerb egyházi zsinat augusztus másodikán tartott ülésében tudvalevőleg Zmejanovics Gábor verseci püspököt választotta meg szerb patriárkává.

Ő felsége a király most megsemmisítette a választást és új választás megejtésére utasította a szerb egyházi zsinatot. Ennek a hírnek félhivatalos megerősítése azt mondja, hogy királyi döntés alapjául főképpen az a körülmény szolgált, hogy *Zmejanovics nem tud magyarul!* Az egyetlen görög-keleti szerb püspök, aki a magyar nyelvet szóban és írásban tökéletesen bírja: Bogdanovics Lucián, tehát a pátriárkai széknek a magyar állam szempontjából ő az egyetlen jelöltje. A királyi döntés különben az 1840. évi VI. t.-c. 8. §-a alapján történt. Félhivatalosan a következő hírben közlik a királyi döntést:

A görög-keleti szerb pátriárkaválasztásra vonatkozólag, mint illetékes helyről nyert értesülés alapján jelenthetjük, a király döntése már bekövetkezett. Zmejanovics Gábor verseci püspöknek szerb pátriárkává történt megválasztását a király nem hagyta jóvá s elrendelte, hogy a kongresszus a visszautasított Zmejanovics kizárásával új választást ejtsen meg. A királyi döntés alapjául legfőképp az a körülmény szolgált, hogy Zmejanovics nem bírja a magyar nyelvet, már pedig hazánk törvényei a magyar nyelv bírását még a papi rend alsó fokán álló papi személyektől is határozottan megkivánják. A kongresszust a királyi döntés kihirdetése és az új választás eszközlése végett ez év szeptember havának közepére fogják újból összehívni.

Mi hír a külföldön?

A törökországi események.

Izzet basáról, a szultán egykori mindenható kegyenczéről most megállapították, hogy Londonban tartózkodik s ott is akar végleg megtelepedni. A halálra keresett és izzó gyűlöletnek örvendő basa egészen máskép adta elő a szultánhoz való viszonyát a menekülés napjaiban, mint ahogy eddig tudtuk. Eddig úgy volt a dolog feltüntetve, mintha Izzet a szultán iránti ellenséges érzelmek közt távozott volna s a külföldről meg is akarta volna zsarolni a padisaht. Most pedig Izzet basa úgy adja elő a dolgot, hogy a hirtelen bekövetkezett rendszerváltozás után maga a szultán volt az, aki három levélben is figyelmeztette Izzet basát, hogy lehetőleg azonnal szökjék meg Konstantinápolyból. — Monasztiri jelentések szerint a bolgárok folytatják a kerület görög lakosságának megfélemlítését. Igy például Neonegri faluban a bolgár lelkész, komitácsik segítségével, hatalmába kerítette a görög templomot és bár a lakosság tiltakozott, bolgár nyelven misét mondott.

A finnek a cár ellen.

A finn országgyűlés elhatározta, hogy tiltakozni fog a cár ama legújabb rendelete ellen, amelyik a finn ügyeket az orosz minisztertanács alá rendeli. E határozat következtében az orosz birodalom központi hatalmával való konfliktus kikerülhetetlennek látszik. A finnek

AJÁNLJUK nagyobb szőlőbirtokosoknak tökéletesbitett

magyar fogatos szőlőpermetezőinket,

melyekkel ***nagy munkaerő és anyagmegtakaritás*** érhető el. Most megjelent tavaszi, szőlőmivelés árjegyzékünket, ***szőlővédekezési gépek, permetező stb. anyagokról*** kivánatra bémentve megküldjük.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

BUDAPEST, V. ker., Alkotmány-utcza 31. szám.

válaszfölírata tudomást sem vesz a trónbeszédről és egy szóval sem említi az orosz birodalmat, hanem a belső reformokról, a politikai helyzet és jogrend fenntartásáról és azokról a szomorú következményekről szól, amelyeket minden olyan intézkedés föltétlenül maga után von, amely sárba tiporja az állam legszentebb jogait.

Az orosz külügyminiszter s Edvárd király találkozása.

Izvolszki orosz külügyminiszter, aki pénteken érkezett Karlsbadba, szombaton automobilon átrándult Marienbadba és egyenesen a Golf-térre, az előkelő angol társaság találkozó helyére hajtatott. Edvárd király, mint rendesen, négy órakor megjelent a társaságban. Ép mikor Clarke szárnysegéd értesítette Edvárd királyt a külügyminiszter érkezéséről. Edvárd király Izvolszkinak kezet nyujtott és barátságosan üdvözölte. Majd fölszólította, hogy sétáljanak együtt. Erre ketten eltávoztak a kisérettől és kissé távolabb megállottak, miközben élénk társalgásba merültek. Miután így vagy tíz percig elbeszélgettek, a király odaintette magához Sir Edvárd Goschent, akinek jelenlétében tovább folytatták a beszélgetést. Később Goschen megint elment és ekkor a király egy ideig fel és alá sétált a külügyminiszterrel. Társalgásuk körülbelül negyed óráig tartott, mire Edvárd király kezet fogott Izvolszkival és bement a pavillonjába kávézni. A király állítólag kronbergi és ischli látogatásairól beszélt az orosz külügyminiszterrel. De a társalgás főképpen a jelenlegi török állapotokról folyt.

Kisüstösök.

Panaszos leveleket kapunk sok vidékről amiatt, hogy szeptember elsejétől kezdve az új szeszadótörvény rendelkezései értelmében nem főzhetnek gyümölcspálinkát a régi kazánokon. A pénzügyőrök azt mondják itt is, amott is a pálinkafőzőknek, hogy a pénzügyminiszterium új kazánok beszerzését rendelte el. Mi olvasóink minden ügye-bajában kötelességszerűleg elszoktunk járni, most is utána néztünk a panaszoknak s a miniszteriumban azt az értesítést nyertük, hogy a régi kazánokkal főzhetnek tovább, csak az adó lesz húsz fillérrel több.

Nem kell tehát hitelt adni a pénzügyőrök azon ijesztgetésének, hogy a régi kazánokkal nem szabad főzni. Úgylátszik, hogy a pénzügyi biztosságok nem oktatták ki eléggé a pénzügyőreiket a teendőikre nézve.

• SZÖVETKEZETI ÉLET •

Német szövetkezeti nagygyűlés.

A német birodalmi kötelékben (Reichsverband) csoportosult több mint 17.000 német gazdasági szövetkezet folyó hó 8, 9 és 10-én tartotta a Rajna melletti Mainz városában 24. kongresszusát amit ők „szövetkezeti nap"-nak neveznek és ugyanezzel az alkalommal ünnepelte 25 éves jubileumát maga a kötelék is. Ezzel az alkalommal több mint 1300 kiküldött jelent meg e barátságos német városban és érdeklődéssel hallgatta a tárgyalt — legnagyobb részben nagyfontosságu — előadásokat. Ezekről a dolgokról részletesen meg fogunk emlékezni, mert ha a viszonyok Németországban lényegesen el is térnek a mieinktől, a tárgyalás folyamán mégis több olyan mozzanat merült fel, több olyan eszme jutott kifejezésre, amelyet mi is esetleg értékesíthetünk.

Mi egyelőre csak a külsőségekről akarunk referálni, mert hiszen részben ezekben is nyilvánul az a nagy érdeklődés, amely Németországban a szövetkezeti eszme iránt mutatkozik és amely nemcsak a szövetkezetek által — különösen a mult évi nagy pénzválság idején — elért fényes eredményekben nyilvánult, hanem a német államok kormányait is arra birta, hogy a szövetkezeti ügy minden érdekesebb fordulatait a legnagyobb figyelemmel kisérjék és a kellő támogatásban részesítsék.

Kifejezésre jutott ez azáltal is, hogy ezen nagygyűlés alkalmával megjelentek a német császár, a bajor király, a würtembergi király, a szász király, a badeni nagyherceg megbizottai és még inkább az által, hogy az uralkodó hessen-darmstadti nagyherceg — akinek területén ez a kongresszus megtartatott és akinek a fővárosában a német szövetkezetek szövetsége, vagyis a Reichsverband székhelyét tartja — személyesen is megjelent, a tárgyalásokat nagy érdeklődéssel hallgatta s barátságos, leereszkedő érzületének azáltal is kifejezést adott, hogy az egész gyülekezettel együtt lefényképeztette magát és a második napon az ünnepi banketten is részt vett, ahol kedves modorával mindenkit lekötelezett.

Az Országos Központi Hitelszövetkezet is meg volt híva vendégül erre a kongresszusra, illetve jubileumra és kiküldöttje, intézetünk vezető igazgatója a német elvtársak részéről a legszebb fogadtatásban részesült. Az uralkodó nagyherceggel történt személyes érintkezése alkalmával kiküldöttünk azt a benyomást nyerte, hogy a németek igenis érdeklődnek a mi szövetkezeti mozgalmaink iránt és különösen az ragadta meg az uralkodó nagyherceg figyelmét, hogy a központi intézetünk nemcsak szellemi vezetője a szövetkezeteknek, mint a

Magyar Gazdák Értékesitő Szövetkezete

BUDAPEST (Központi vásárcsarnok)

Igazgatóság és központi iroda:

Budapest, IX., Imre-utcza 4. sz.

Nagy kőpinczéi: BUDAFOKON.

Értékesit husféléket, baromfit, vadfélét, tejterméket, tojást, zöldséget, gyümölcsöt, mézet és MINDENNEMÜ ÉLELMICZIKKET. Hordóbor-értékesitő osztály. ∴ Égetett szeszes-italok értékesitése.

A Magyar Országos Méhészeti Egyesület vezérképviselői.

A szövetkezet tagjai kedvezményben részesülnek. ∴ ∴ Mindennemü értékesitési ügyben dijtalanul nyujt felvilágositást.

német Reichsverband. nemcsak felügyelője és ellenőrzője, mint a német ellenőrzőkötelékek, hanem egyuttal a szövetkezetek központi pénzintézete is és egy hatalmas szervezetben egyesíti azokat a feladatokat, amelyeket Németországban több tényező lát el.

Azokat, amiket ott tapasztaltunk, láttunk és hallottunk, amennyiben azok viszonyainkra alkalmazhatók, nem fogunk késni saját körünkben értékesíteni és igy a külfölddel való érintkezésnek, ahol csak lehet, szövetkezeteink és azok tagjai érdekében hasznát fogjuk venni.

Annak bizonyítására, hogy a német kormányok mennyire becsülik a szövetkezeti mozgalmat és annak eredményeit, felemlítjük, hogy ezen jubileum alkalmával a német Reichsverband elnöke, vagy mint ők mondják „szószólója", dr. Haas titkos tanácsos a német fejedelmek által kitüntetésekkel úgyszólván el lett halmozva, ami nagy örömére szolgált még azoknak az egyszerü kiküldötteknek is, akik a falusi szövetkezeteket képviselték, mert hiszen a szövetkezeti eszmét látták ezáltal megtisztelve.

A beszédeket a kongresszus alkalmával előre felkért előadók tartották meg, akik természetesen a szövetkezeti ügy legkiválóbb férfiaiból lettek kiválasztva, de hozzászóltak egyszerü emberek is olyan szakértelemmel és ügyességgel, hogy az ügy iránt való igaz lelkesedésről szembeszökő tanuságot tettek.

S. A.

Székely állattenyésztő szövetkezetek. Az erdélyi részeken, különösen a Székelyföldön az utóbbi három esztendő alatt számos szövetkezet alakult, melyek közös legelőt szereznek, közös apaállatokat tartanak, jó tenyészállatokat osztanak ki tagjaik között és állatállományukat károk ellen biztosítják. Legutóbb az udvarhelymegyei Városfalván, Jánosfalván, a marostordamegyei Székelykakosdon, Marosszentgyörgyön, Nyárád-Köszvényesen alakultak ily szövetkezetek, amelyeknek feladataik jobb ellátása céljából Darányi földmívelésügyi miniszter megfelelő államsegélyt engedélyezett.

Szövetkezeti jutalomdíjak. Gróf Károlyi Sándor még életében alapítványt tett, amelyből a szövetkezeti téren érdemeket szerzett egyéneknek évről-évre részint pénzjutalmat, részint elismerő okleveleket osztanak ki. A jutalomdíjakat a Gazdaszövetség rendes évi közgyülésén ítélik oda. A folyó évben a következők kaptak pénzjutalmat: Szokolyai Pál tanító, a tótkomlósi fogy. szöv. elnöke, Erős Sándor, a biharugrai fogy. szöv. könyvelője, Puchy János, a tájói fogy. szöv. pénztárosa, Lukovszky János káplán, a sátai fogy. szöv. elnöke és Nagy Sándor a pókai hitelszövetkezet könyvelője. Elismerő oklevélre a következőket érdemesítették: Kovács Ödön (Uri), Firtkó János (Ináncs), Gál Imre tanító (Udvarhelykirály), Havranek Viktor káplán (Osli), Németh Bálint (Kardoskút), Smeringa Géza tanító (Pöstyén), Sizzó Noris Kristóf grófné (Melsic), Csont Béla plébános (Kisköre), Lévay Mihály ref. lelkész (Nagykereki), Bende Imre főszolgabíró (Nagyszalatna), Nedeczky Pálné földbirtokosné (Felsőtúr), Hegedüs Kálmán urad. kasznár (Stomfa) és Vojtakovszky Pál szöv. igazgató (Salgótarján).

A baranyai tejszövetkezetek szövetsége Pécsett tartotta évi közgyűlését Balogh József elnöklete alatt. Somsich Béla igazgató terjesztette elő az évi jelentést. A mult évben 92 falusi tejszövetkezet működött a vármegyékben. Az összes tejszövetkezeteknek 9338 tagja volt 146,662 üzletrészszel. Tejet szállítottak a tagok 13,196.030 litert és készítettek 503,462 kiló vajat. Az értékesített tejtermékek közel egymillió és ötszázezer korona hasznot hajtottak a tagoknak. A jelentés hangsúlyozza, hogy a tejnek nyers állapotban való értékesítésére kell törekedni, mert ez a legjövedelmezőbb; fel kell hagyni a turókészítéssel mindaddig, amíg a szövetség 40,000 kor. költséggel szövetkezeti központi feldolgozó telepet nem létesít. De míg ez nem létesül, a szövetségnek arra kell törekednie, hogy a helyzetüknél fogva egy csoportba sorozható 5—10 kisebb tejgazdaság termékeit kollektiv szerződés alapján egy és ugyanazon vajkereskedőnél értékesítse.

Munkásházak építése Tolcsván. Tolcsva községben a virágzó szőlőmívelés számos munkás kezet köt le s az amerikai kivándorlás egészen a legutóbbi időkig mégis nagymértékű volt. A legfőbb kereseti vágy, amely az embereket erről a vidékről kivitte az volt, hogy tisztességes otthont szerezhessenek az amerikai keresetből. Most, hogy a törvény a munkásházak létesítésére állami támogatást biztosít, Tolcsván húsz munkásház építését kezdeményezték, akiknek Zemplén vármegye pártoló előterjesztésére Darányi földmívelésügyi miniszter az építkezést biztosító állami kedvezményeket megadta.

Szövetkezeti központi pénztár Belgiumban. A belga kormány legközelebb törvényjavaslatot terjeszt a parlament elé az állami szövetkezeti központi pénztár megalapítását illetőleg. Ez a pénztár a kölcsönösségen alapuló hitelintézeteket, szövetkezeteket foglalná össze, amelyek magukat a központi pénztár felügyeletének alávetik, tehát körülbelül olyan hivatása lesz, mint a mi központunknak.

LEGJOBBAK A
RESICZAI EKÉK, LOSONCZI VETŐGÉPEK
és KALMÁR-féle ROSTÁK.
KIVÁNATRA SZIVESEN KÜLDÜNK ÁRJEGYZÉKET
A M. KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE
BUDAPEST, V. KER., VÁCZI-KÖRUT 32. SZÁM.

• MI UJSÁG? •

József királyi herceg Arany Jánosnak szobrot emel. Kellemes, édes érzés tölté be a héten a magyar sziveket. József nádor unokája, Palatinus Jóska fia, József királyi herceg Arany Jánosnak, a kiváló költőnek emlékezetét érczszoborban örökíti meg. A nagylelkű főherceg a tulajdonát képező Margitszigeten azon a helyen emelteti a szobrot, ahol a költő hajlott korában egy terebélyes fa alatti padon a pihenőjét tartotta.

A király Magyarországon. A király szeptember 3-áig marad Ischlben, ahonnan pár napi tartózkodásra Bécsbe utazik. Ő felsége egészségi állapota a lehető legjobb és kedélye is élénk. Az uralkodó körülbelül szeptember első harmadában, valószínűleg hatodikán érkezik Budapestre, illetőleg Gödöllőre s az eddigi tervek szerint több mint négy hétig fog Magyarországon tartózkodni. Szeptember 10-én résztvesz az Erzsébet királyné halálának tizedik évfordulóján tartandó gyászistentiszteleten, 15-én pedig Veszprémbe utazik és résztvesz a 16-án, 17-én és 18-án végbemenő hadgyakorlaton. Veszprémből, ahol a püspöki palotában fog lakni, visszatér Budapestre és vendégül látja az udvari ebédeken a magyar és osztrák delegáció tagjait. A király valószínűleg október elejéig marad nálunk s azután visszatér Bécsbe, ahova október közepére várják a spanyol királyi pár látogatását. Itt említjük meg, hogy hír szerint, az uralkodócsalád fiatal tagjai a császári jubileum alkalmából külön fogják bemutatni hódolatukat a jubileum előtti napon a schönbrunni kastély színházában.

Nagy idők tanúja. Beretvás Péter nyugalmazott pénzügyi tanácsos, volt negyvennyolcas honvédkapitány, augusztus 21-én Gyöngyösön nyolcvankét éves korában hosszas szenvedés után meghalt.

Özvegy Batthyány grófné hagyatéka. Hat és fél millió koronát érő vagyon hátrahagyásával halt meg egy év előtt vasmegyei birtokán özvegy gróf Batthyány Béláné, született Tarnóczy Etel, aki végrendeletileg hitbizományt óhajtott felállítani. Határozottan kifejezte azonban azt, hogy amennyiben huga, Tarnóczy Antónia a végrendeleti feltételek mellett hajlandó a hitbizományt átvenni, úgy kivételesen mint nő a Batthyányakat megelőzőleg őt illeti meg a birtok, a többi Tarnóczy-testvér azonban csak csekélyebb részt kap. A végrendeletet két Tarnóczy-testvér pörrel támadta meg és a hagyatékot törvényes öröklés címén követelték. Ugyancsak pört indított Batthyány Iván és Zsigmond gróf is, akik azt kérték, hogy a bíróság Tarnóczy Antóniát zárja ki a hitbizományból. A szombathelyi törvényszék a napokban hozott ebben a hagyatéki ügyben ítéletet s kimondotta, hogy a hagyaték első sorban Batthyány Iván gróf és utóörököseit, másodsorban Batthyány Zsigmond grófot és örököseit illeti. Azonban Tarnóczy Antóniának élte fogytáig haszonélvezeti joga van az egész vagyon fölött.

A bolgár fejedelem jótékonysága. Ferdinánd bolgár fejedelem, mint lőcsei tudósítónk táviratozza, vasárnap kíséretével Csütörtökhelyen járt, ahol Párvy szepesi püspök éppen a bérmálás szentségét osztogatta a hiveknek. A püspök a templom kapújában fogadta a fejedelmet, akivel a Zápolyai-féle kápolnába vonultak. Ferdinánd fejedelem itt végig hallgatta a püspök miséjét. A bérmálás után Görgey Gusztáv főszolgabírót fogadta a fejedelem, majd a Zápolyai-kápolna céljaira 150, a helybeli szegények segítésére pedig 150 koronát adományozott. Azután visszautazott Püspökházára.

Kossuth Lajos nevenapja. Lajos napján, augusztus 25-én Kossuth Lajos emlékezetére az ország számos helyén tartanak emlékünnepet. A szentgotthardi magyar asztaltársaság délután négy órakor ünnepélyt tart, melyen Csaplovics Elemér mond ünnepi beszédet. Cegléden a szokásos ünnepséggel vasárnap ünnepelték meg az évfordulót. Dr. Dobos Sándor méltatta Kossuth Lajos halhatatlan érdemeit. Ezután Udvardy Károly 48-as honvédtiszt olvasta fel visszaemlékezéseit a szabadságharcról. Majd dr. Molnár Zoltán tartott szabad előadást: Kossuth a számkivetésben címmel. Nyomban azután az ünneplő közönség zászlókkal és zenekísérettel a Kossuth-szoborhoz vonult, ahol dr Dobos Sándor beszéde után Halász Rózsika, Haraszthy Juliska, Herczegh Juliska és Kiss Juliska koszorút helyeztek a szoborra. Végh Lajos tárogatón hazafias dalokat adott elő. Este 8 órakor ünnepi vacsora volt a Kossuth-Körben.

Az elhunyt főpap levelei. Vézinger Károly, a minap elhunyt esztergomi apátkanonok, hagyatékának fölvétele alkalmával az egyik fiókban a többek közt két zárt levelet találtak. Mind a két levél borítékján a címzés után ez a jelzés volt: „Halálom után kézbesítendő.“ Az első levél egyik budai katholikus ifjúsági egyesületnek, a másik a karmeliták budapesti rendházának szólt. A főpap utolsó óhajtásához képest kézbesítették a leveleket, melyek közül az elsőben 10 ezer és a másodikban 4 ezer korona készpénz volt. A hagyományozó alapítványul hagyta mind a két összeget.

Küldöttség Kossuth Ferencnél. A nyitramegyei néppártból és függetlenségi pártból alakult pártszövetség 30 tagú küldöttsége tisztelgett a mult vasárnap Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszternél Pöstyénben. A küldöttség szónoka Ajtics-Horváth Dezső országos képviselő volt, aki meleg szavakban üdvözölte a minisztert és hangoztatta, hogy minden körülmények között számíthat támogatásukra. Kossuth Ferenc meg köszönte az üdvözlést, amely, úgymond, annál jobban esik neki, mert a kormány vállalt föladatait úgy valósíthatja meg, ha minden magyar ember mint egy tábor áll a háta mögött. A küldöttség ezután Apponyi Albert gróf vallás- és közoktatásügyi miniszternél tisztelgett, aki Kossuth Ferenc miniszter látogatására oda érkezett. A minisztert Steiner Gyula volt megyei főjegyző üdvözölte. Apponyi Albert gróf miniszter szíves szavakban mondott köszönetet az üdvözlésért és válaszában kijelentette, hogy a fölajánlott támogatást a kormány örömmel fogadja.

A hazatérők. Fiuméből jelentik, hogy az Austro—Amerikana hajóstársaság Marta Washington gőzöse a mult szombaton érkezett a trieszti kikötőbe hétszázhuszonhárom hazatérővel, akik közül ötszázhatvan magyarországi illetőségű volt. Hazatérőink külön vonattal jöttek Fiumébe s folytatták útjukat hazafelé.

Veszett ebek garázdálkodása. Debrecenben, mint onnan írják, csütörtökön veszett kutyák garázdálkodtak. Két gyermeket félholtra marcangoltak, négy embert, köztük egy rendőrt is, megharaptak. A megmart embereket felszálították a budapesti Pasteur-intézetbe

Uray Bálint bárósága. Megemlékeztünk annak idején Uray Bálint báró ügyéről, aki hamisított adóbizonyítványok alapján jutott a főrendiház tagjai sorába. Egy 4743 koronás adókönyvről ugyanis megállapították, hogy az csak 473 koronáról szól s a négyezeret úgy hamisították oda. A törvényszéki írásszakértők most terjesztették be véleményüket, amelyben kijelentik, hogy az ügyben szereplő három gyanusított közül nem lehet megállapítani, hogy a négyes szám, amely három vonalból van összetákolva, kinek a kezéből származik. Az eredménytelen vizsgálat iratai most fölkerültek a királyi ügyészségre, hogy a vizsgálat tovább folytatására indítványt tegyen.

Egy tót képviselő botránya. Árvamegye közgyűlésén Szkicsák Ferenc nemzetiségi képviselő fölbérelt és a megyebizottsághoz nem tartozó embereivel megjelent, hogy ott botrányt idézzen elő. A közgyűlésen a nélkül, hogy szólásra jelentkezett volna, többször közbeszólt az elnöklő Zmeskál jelentésébe és ismételt fölhívás és rendreutasítás ellenére beszédet mondott, melyet a hazafias közönség megbotránkozva és eláll kiáltással igyekezett elnyomni. Percekig tartó szenvedelmes és izgalmas zaj miatt a közgyűlést föl kellett függeszteni. Az ülés újra való megnyitás után Szkicsákot széksértésért kétszáz korona pénzbüntetésre ítélte a közgyűlés. Szkicsák újra kezdte erőszakoskodását úgy, hogy az ülést ismét föl kellett függeszteni. A hazafias közönség fölháborodása most tetőpontra hágott és egyhangúlag követelte Szkicsák kiutasítását és az agitátor ellen általános volt az elkeseredés. A hazafias közönség eközben lassan kiszorította Szkicsákot és híveit a közgyűlési teremből, amit általános helyesléssel fogadtak. Az épület előtt Szkicsáknak tizenkét éves fia forgópisztolyt rántott a közönségre, mire a tömeg őt és atyját tettleg bántalmazta.

Egy vonatvezető halálos balesete. Borzalmas szerencsétlenség történt hétfőn délután a Nagyváradról Budapestre jövő gyorsvonaton. Az 503-as számú gyorsvonatnak délután 1 órakor kellett volna a keleti pályaudvarra beérkeznie. Rákoskeresztúrnyaraló közelében Garami Sándor mozdonyvezető kihajolt a mozdonyból, hogy valamely géprészt megolajozzon. A vonat éppen akkor egy szemafor mellett robogott el, amely a szerencsétlen gépész fejét elütötte. Mikor a fütő észrevette a szerencsétlenséget, megállította a vonatot. A megrémült utasok között volt egy angol orvos, aki bekötözte a szerencsétlen ember sebeit, akit azután ugyanazzal a vonattal szállítottak be Budapestre. A mentők a Rókusba vitték, ahol még a délután folyamán meghalt. A szerencsétlenség miatt a vonat másfél órai késéssel érkezett Budapestre.

A somogymegyei tűzoltó-szövetség ülése. A szövetség vasárnap Nagy-Atádon közgyűlést tartott, szövetségi versenynyel kapcsolatosan. A gyűlésen Adorján Antal miniszteri tanácsost tiszteleti elnökké választották, majd József kir. herceget, Andrássy gróf belügyminisztert és Adorjánt a tűzrendészetről alkotandó törvény bejelentett megkezdése alkalmából táviratban üdvözölték, üdvözölték továbbá Óváry Ferenc országos képviselőt és Széchényi Viktor grófot.

Keresztelés pap nélkül. Drenova község lakói, a kiknek az ismert viszálykodás miatt most nincsen papjuk, a minap elhatározták, hogy addig is, míg a helyzet nem változik, ők maguk fogják elvégezni a legszükségesebb papi teendőket. Most Fiuméból azt jelentik, hogy a minap történt meg az első keresztelő a drenovai templom előtti téren. A nevezetes eseményre a község egész lakossága összegyűlt, sőt még Fiuméból is igen sokan rándultak át, hogy az aktus szemtanúi legyenek. Két leánycsecsemőt kereszteltek meg: az egyik Petrovics Romuald községi bíró leánya, aki az Alma nevet kapta, a másik gyermek pedig Cergogna Ferenc nevű polgár csecsemője, aki a keresztségben a Stefánia nevet kapta. A keresztapai tisztséget négy drenovai polgár vállalta és a szertartást egy idősebb polgárember végezte.

Sikkasztás egy takarékpénztárnál. Zsifkovics Mladen, a zsablyai takarékpénztár könyvelője, szüleinél Óbecsén szabadságon volt. Távollétében az igazgatóság rájött, hogy 6000 koronát sikasztott. Zsifkovicsot felhívták, hogy az összeget térítse vissza. A sikkasztó most atyja nevére hamisított váltóval próbált pénzt szerezni. Közben a takarékpénztár feljelentette az újvidéki vizsgálóbírónál, kinek rendeletére Zsifkovicsot Óbecsén letartóztatták, honnan hétfőn Újvidékre vitték. Zsifkovics beismerte bűnét.

Zendülés egy tót községben. Magasfalu községben vasárnap a tüzoltó-ünnep alkalmával zendülés támadt. Ugyanis a táncmulatságon a tót ifjak vörös-fehér-kék tót nemzetiszinü szalagokkal diszített kalappal jelentek meg. A csendőrök fölszólították a legényeket, hogy ne tüntessenek és vegyék le a tót szinü szalagokat, de vonakodtak. Erre az egyik csendőr a mellette levő legény kalapját levette és a szalagot letépte. A nép zugolódni kezdett, majd a csendőrökkel szemben fenyegető állást foglalt el. A csendőrőrsvezető fölszólította a népet, hogy békésen oszoljon széjjel. A csendőrök, miután a nép nem engedelmeskedett, a levegőbe lőttek, azután pedig a népet szuronyszegezve kergették széjjel. Egy Jurik Ignác nevü földmivest a csendőrök szuronnyal megsebesítettek. Miután a községben az izgatottság nem csillapodott, a főszolgabíró ma 25 csendőrt rendelt ki. A pozsonyi ügyeszség a tüntetés rendezői ellen megindította a bűnvári eljárást.

Elfogott csempészek. A vámháboru óta a szerb határ mentén nagyban üzik a csempészetet. Egész disznó- és marhacsordákat visznek át éjjel a Száván vagy a Dunán magyar területre és ott a közeli falvakban eladják. De viszont Szerbiába is sok árút csempésznek be. Minap éjjel csempészek Belgrád alatt csónakon nagy mennyiségü selymet, bőrt és más értékes holmit vittek át a Dunán, azzal a szándékkal, hogy ezeket az árúkat becsempészszék Belgrádba. A belgrádi pénzügyőrök épp akkor csípték meg a csempészeket, amikor a csempészett árút a parton kirakták. A csempészek gyorsan visszaugrottak a csónakba és elmenekültek. A pénzügyőrök utánuk lőttek és egyet a csempészek közül megsebesítettek. A többi elmenekült. Az árúk a szerb parton maradtak.

Háziipar-kiállítás Zselicen. A barsvármegyei Zselic község közönsége Szent István napján háziipar-kiállítást rendezett Coudenhove Kunóné grófné védelmével. A közönség nagy számban kereste föl a kiállítást, amelyen leginkább a sok női kézimunka keltett érdeklődést. A bútor-, agyag- és üvegipar termékei is nagy számban voltak kiállítva. A kertészeti és méhészeti terményeket külön teremben csoportosították.

Országos tenyészbaromfivásár Aradon. Az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület folyó évi november hó 9.-én és 10.-én Aradon országos tenyészbaromfivásárt rendez, amelynek sikerét már előre biztosítva látjuk az által, hagy a kincstári jószágigazgatóság a felügyelete alatt álló telepes községek részére szükséges mintegy 1200 darab nemes baromfit ezen a vásáron óhajtja beszerezni, s az aradmegyei községekben kiosztásra kerülő csere baromfiak szintén itt lesznek a földmivelésügyi minisztérium kiküldött szakközegei részéről bevásárolva. A vásár egyébként díjazással lesz egybekötve és pedig a kisgazdák részére pénzdíjak, a nagytenyésztők részére pedig egyesületi díszoklevelek lesznek kiosztva.

• GAZDASÁGI DOLGOK •

A takarmányozás kérdéséről.

Az idei nagy szárazság a takarmánynövényekre olyan káros hatással volt, hogy vidékenkint takarmányhiány állott be. A földmívelésügyi kormány mindent elkövet, hogy hatáskörében a takarmány beszerzését olcsóbbá tegye és kormányintézkedésekkel igyekszik segíteni a takarmányszűk vidékek állattartó gazdáin. *Darányi* miniszter a gazdatársadalom előtt ismeretes jóakarattal és kiváló érzékkel igyekszik a súlyos bajon segíteni. Számtalan intézkedése dicséri már gondosságát és még sok jó intézkedés várható tőle. Most legújabban egy hasznos kis füzetet adott ki, amelyben utasításokat, tanácsokat ad, hogy mi módon segíthet magán a takarmányban szűkölködő gazda. Bár ezt a hasznos füzetet minden egyes olvasónk egész terjedelmében megkapja, szükségesnek tartjuk az alábbiakat, mint a gazdára nézve kiváló fontos dolgokat külön is elmondani olvasóinknak:

A takarmányszükségen a legtöbb gazda úgy vél segíteni, hogy csökkenti állatainak számát, ezzel azonban magának okoz kárt, mert az éveken át felszaporított állomány kisebbítésével csökken a trágyamennyiség és így talajának termőereje, a takarmányszükség következtében pedig oly sok állat kerül a piacra, hogy az eladó állatokat olcsó áron kell elvesztegetni. Ezért nem az állatok számának csökkentésével kell a takarmányszükségen segíteni, hanem minden eszközt fel kell használni arra, hogy a mennyire az még a tél beálltáig lehetséges, biztosítsuk az állataink kitelelésére szükséges téli takarmányt, illetve rövidítsük meg a teleltetési időszakot.

Hogy ezt tehessük, arra kell törekednünk, hogy: 1. a zöldtakarmányozás idejét őszszel minél hosszabb ideig kinyujtsuk és a téli takarmánykészletet növeljük; 2. olyan növényeket termeljünk, melyekkel lehetséges jövő év tavaszán a zöldtakarmányozást minél korábban megkezdeni és 3. a téli takarmányozás céljaira minden olyan anyagot, melynek takarmányértéke van, felhasználjunk.

Tekintettel arra, hogy az idén a zöldtakarmányfélék vetésének ideje már elmult, a takarmányszükség csökkentésének másik eszköze az, melyre most különösebb gondot kell fordítani. Ugyanis őszszel olyan takarmánynövényeket kell vetni, melyekkel tavaszszal korán lehet megkezdeni a zöldtakarmányozást. Ezek a takarmánynövények: a takarmányrozs, biborhere, szöszösbükkönykeverék, őszi borsó és bükkönykeverék, keszthelyi keverék.

Következnek a 3-ik pont alatt felemlített azon tanács részletezése, hogy vajjon miként és mivel pótoljuk a megszokott rendes téli takarmányban mutatkozó hiányt?

Nem sok olyan évünk volt, midőn a takarmány olyan kevés és drága lett volna mint az idén. Ez természetesen szerencse azoknak, a kiket az aszály nem ért, de baj annak, a kinek alig van vagy kevés a takarmánya. Azonban ezeknek sem kell kétségbe esniök, mert a gazdaságban sok olyan anyag található, a mire máskor nem hederítünk, de a mit az idén jól feltakarmányozhatunk. Lássuk csak ezeket közelebbről. Ilyenek:

1. a *lombfák levelei*, melyek zölden gyüjtve, akár azonnal feletethetők, akár pedig zsombolyai módon a téli időre tehetők el. Ezért nagyon ajánlatos, hogy a kinek fűz, szeder, akác, hárs, kőris, éger, szil, bükk, tölgy stb. fái vagy erdeje van, gyűjtse a lombot mindaddig, míg a fagy el nem perzseli. A gyűjtés vagy a leveles gallyak lemetszése, vagy tisztán csak a levelek szedése útján történhetik. De szert tehet ily lombra az is, a kinek erdeje nincs, de aki kincstári erdő szomszédságában lakik, mert a kormány megengedte, hogy a reá szoruló kisgazdák ingyen szedhessenek azokból lombtakarmányt, azonban természetesen csak akkor, ha azt az illetékes erdőgondnokságnak bejelentik. A lombtakarmányt legjobb megszárítva a téli időre eltenni, de miután az idei esztendő előrehaladottsága már alig teszi a szárítást lehetségessé, *zsombolyázni* is lehet azt, még pedig egészen úgy, mint ahogy' a csalamádét zsombolyázzuk.

A zsombolyai eljárással minden takarmányt eltehetünk télre, a melyet zölden már nem etethetünk fel és az őszi esőzések miatt szénává nem száríthattunk.

Lehet azonban a zöld takarmányokat nemcsak föld fölötti kazalokban, hanem ásott vermekben is eltartani. Ily esetben a föld feletti kazal méreteinél keskenyebb, mintegy 3 m. széles és a talajviszonyokhoz mérten, tetszés szerinti mély és hosszú vermet ásunk s ebbe hordjuk az elteendő takarmányt. A takarmányt a verem aljában jól összetiporjuk s a midőn már oly magasságban van, hogy a szekér átjárhat, járassuk át, mely célból a veremnek két hosszú végét rézsut le kell nyesni. A rakást a föld fölött is folytatjuk két méter magasan s ha a fent jelzett megmelegedés beállt, akkor az egész vermet jól beföldeljük.

Ha már elkéstünk volna a lombtakarmány szedésével, akkor a *lombfák gallyait* is érdemes mindazon esetekben gyüjteni, a mikor nagyon kevés a szálas takarmányunk, de különösen a mikor kevés a szalmánk:

Bortermő vidékeken továbbá nagy segítségünkre lehet a *szőlővenyige* melyből a középnagy marha naponta nyolc kilogrammot is megeszik, ha felaprózva s szalmaszecskával füllesztve adjuk neki. A meddig zöld szőlőlevelekre szert tehetünk, azokat is feletethetjük.

2. Nagyon jó segédtakarmány a *répalevél*, még pedig úgy a takarmány- és cukorrépa, valamint a sárgarépa s más zöldségfélének a levele is. Ezt máskor többnyire alászántják, vagy legfeljebb csak addig etetik, mig friss, pedig a répalevél mindig megérdemli a gondos összeszedést, mert tápértékben a legtöbb zöldtakarmánynyal versenyez s mindenesetre táplálóbb, mint pl. a csalamádé.

A répalevél eltevési módja az, hogy két méter széles, ugyanolyar mély, de szükség szerinti hosszúságú árokszerű vermet ásunk s annak aljára rossz polyvát vagy falevelet hintve, a leveleket rétegenkint belerakjuk s az egyes rétegeket jól letiporjuk, a mi különösen a verem két hosszfala mentén a sarkoknál történjék. Így folytatjuk a rétegezést addig, mig a takarmány $1^1/_2$—2 méternyire a föld szine fölé emelkedik. Ekkor aztán a tetejét kissé elgömbölyítve s polyvával behintve, $^1/_2$ méternyi vastagon reá hányjuk azt a földet, mely a veremből kikerült. Később csak arra ügyelünk, hogy a levelek ülepedése folytán a földtakarón keletkező repedéseket betömjük. Ha azután télen meg akarjuk kezdeni az elvermelt répalevél etetését, akkor a verem egyik végéről körülbelül egy méternyire hányjuk le a földet s szükség szerint szedjük ki belőle a takarmányt.

3. A *burgonyaszár* is jó takarmány, de nem nyersen, hanem csak ha úgy szárítjuk, mint a szénát, vagy ha zsombolyázzuk, vagy végre, ha úgy vermeljük be, mint a répalevelet, a melylyel különben keverve is lehet a verembe tenni.

4. Ugyancsak takarmányul használhatjuk azt a *dudvát* (gazt), mely árokpartokon, útszéleken s parlagon heverő földeken terem, mert ha a marha zölden nem is eszi, de

mint zsombolyázott takarmányt rendszerint jóizüen elfogyasztja azt. Magba ment dudvát azonban ne etessünk, mert az efajta mag emésztetlenül kerülvén át az állat gyomrán, a trágyával a földbe kerül és azt elgazosítja.

5. A *kukoricacsutkát* rendszerint csak tüzelőül használjuk, más országokban azonban mint takarmányt is megbecsülik, mert a csutka fölér a közepes szalmával. Legjobb a csutkát darálva etetni, de a kisgazda, a kinek darálója nincs, úgy is segíthet magán, hogy nagyjában felaprózva, hideg vizben áztatja vagy meleg vízzel leforrázza azt s szecskával keveri.

6. Az elhanyagolt földeken sok a *tarack*, mert nem mindenki szedi ki szántáskor a gyökerét. Az idén kettős hasznunk volna ennek irtásából, mert nemcsak hogy földeink termőképességét fokoznánk, de nagyon jó takarmányt is nyernénk vele. Gazdáink többnyire elégetik a tarackgyökeret, részint mert nem ismerik a takarmányértékét, részint attól való féltükben, hogy az ürülékkel esetleg életképes gyökerek távolodnak el. Ez a félelem alaptalan.

7. A *vadgesztenyére* is kevés ember gondol, pedig a friss gesztenye kétszerte annyit ér, mint a burgonya, a szárított pedig kiállja a versenyt a gyengébb darafélékkel s így abrak gyanánt etethető. Ezért gyűjtsük a vadgesztenyét, ahol csak lehet s ha annyit tudunk összeszedni, hogy a téli időre is teljék, akkor vagy vermeljük el úgy mint a burgonyát, mely esetben egész télen friss gesztenyét etethetünk vagy terítsük el s szárítsuk a padláson úgy, mint a friss diót szokás szárítani. Utóbbi esetben kővel vagy mozsárral szétzúzva vagy pedig géppel megdarálva etetjük a vadgesztenyét s ha kedveskedni akarunk az állatoknak, akkor etetés előtt 24 óráig vízben áztassuk ki. Igy keserű ízét elveszti s még a legkényesebb ló, marha is szívesen eszi, ha fokozatosan szoktatjuk hozzá.

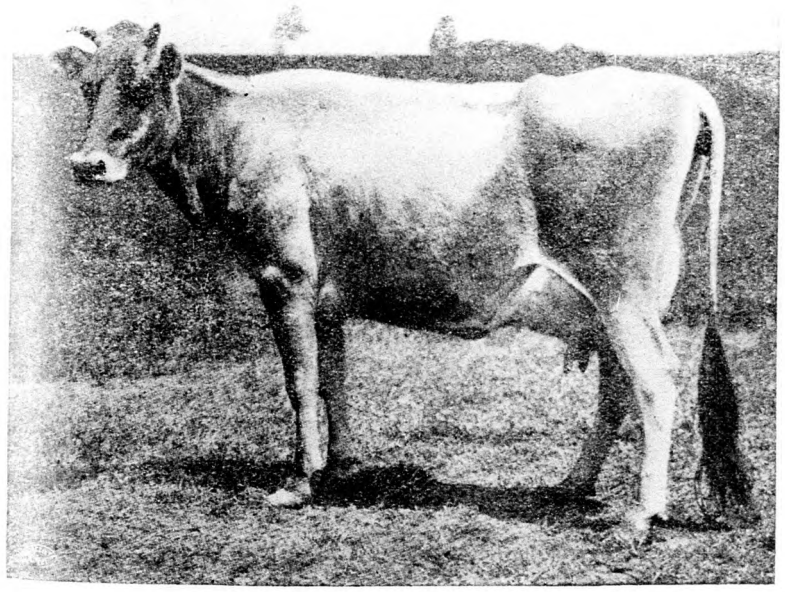

Az északamerikai Egyesült-Államokban a Meridale Farms telivér jersey tehene. Heti vajhozama 22·6 font.

8. Bortermő vidékeken kitünő segítségünkre lehet a *szőlőtörköly* is, kivált ha nagyjában kiszedjük belőle a kocsányokat, úgy hogy főleg csak a bogyóhéjak és szőlőmagvak alkossák a takarmányt. Feletetni pedig úgy a friss, valamint a pálinkafőzésre használt törkölyt is lehet, sőt utóbbi annyiban jobb, mert kevesebb borkősavat tartalmazván, nagyobb mennyiségben adagolható, mint a friss.

Csoportkép a Meridale Farms tehenészetéből.

9. Jó takarmány az a *szilvamoslék* is, mely a szilvapálinka főzésénél keletkezik, de ezt azonnal fel kell etetni, mihelyt langyosra kihült, mert később megecetesedik s akkor egészségtelen. A marha 40—50 liter szilvamoslékot is képes naponta fogyasztani, ha azt valami rostán szürjük át, úgy hogy a magvak kikerüljenek belőle. A mag azután a sertéssel is feletethető, kivált ha föltörjük, ámbár a disznó maga is fel tudja a szilvamagot ropogtatni. Ha sok a szalmánk, akkor a szilvamoslékot legajánlatosabb úgy etetni, hogy azon forrón, amint az üstből kikerül, reá öntjük az előzetesen megszecskázott szalmára, mert ezzel arra ösztönözzük a marhát, hogy sok szalmát egyék.

Ezekkel azonban még nem merítettük ki azokat a forrásokat, melyekkel takarmánykészletünket nagyobbíthatjuk, mert ismerünk egy olyan forrást is, mely minden gazdának kezében van. *Ez az, hogy lehetőleg ne aljazzunk oly anyagokkal, melyeket föl lehet etetni, mert állatjainkat jobban károsítjuk azzal, ha szájuktól vonjuk meg s alomul használjuk a szalmát, mint ha szokatlan anyagokkal aljazunk alájuk.* Alompótszerül használhatunk pl. tőzeget, fürészport, fagyapotot, falevelet stb., de tudunk olyant is, mely mindenütt ingyért kapható. Ez a száraz televényes föld és homok. A földvagy homok-aljazást nem lehet mintaszerűnek mondani, de tudva azt, hogy szükség törvényt bont, azt akarjuk vele jelezni, hogy a ki az idén végtelenül reászorul a szalmájára, földdel vagy homokkal is aljazhat, azonban ha istállói ki vannak kövezve, akkor jó vastagon hordja bele a földet, mert máskülönben a tehenek feltörik térdeiket.

A mit eddig elmondtunk, az nemcsak a takarmány-

ban szükölködő gazdát érdekelheti, de az abban bővelkedőt is, mert az idén annyira keresik s oly jól fizetik mindenfelé a takarmányt, hogy abban duslakodó gazda igen szépen pénzelhet belőle.

Nagyon fontos az idén az is, hogy az állatok részéről *megakadályozzuk a takarmány pocsékolását*, mert ha már éppen csak a legszükségesebbet adhatjuk nekik, akkor kívánatos, hogy azt tényleg meg is egyék. Az állatok különben főleg a szalmát s a rosszabb szénát szokták pocsékolni, még pedig részint úgy, hogy elszórják s maguk alá tiporják, részint hogy sok ízéket hagynak belőle. Az elszórás ellen szecskázással, az ízékhagyás ellen pedig a takarmánynak puhábbá s könnyebben rághatóvá tétele, valamint ízletességének növelése által védekezhetünk.

Ha végig gondolunk azon, a mit mondottunk, — azt látjuk, hogy az idei szűkös takarmánynyal (ha gonddal és bajjal és a szokottnál nagyobb fáradtság mellett) állatjainkat mégis csak átsegíthetjük a tavaszba.

Ezen pedig rajta kell lennünk, a nélkül, hogy állataink számát megapaszszuk; mert Isten mentsen meg minden gazdát attól, hogy istállóit ki kelljen üritenie.

VEGYESEK.

Meridale Farms tehenészete. A mult heti számunkban ismertettük ezt a tehenészetet egész részletesen, most pótlólag bemutatjuk két igen szép tehénnek a képét, amelyek eredeti fényképfelvétel után készültek. Látható a képen az erősen kifejlett tejelő jelleg és a kitünő takarmányozás, mert minden állat igen jó kondicióban van.

A csalán mint baromfieleség. A mindennapi életben a csalánt kellemetlen égető szúrásáért felesleges dudvának tekintik, amelyet minden élő lény, ha útjába akad, már messziről kikerül, hogy valamiképen csak meg ne égesse magát, holott a kis csibék felnevelésénél ezen, mindenki által megvetett dudva igen fontos szerepet játszik, mert különösen annak hangyasavja — amelyben a csalán mindenfélesége igen gazdag — jó hatással bir a fiatal baromfi fejlődésére. Baromfieleségként a csalán a kis csibéknek már az első héten is adható forrázott és apróra vagdalt állapotban és a lágy takarmányok közé keverve. Fiatal állatoknak, amelyeket hízásra fogunk, legalább naponta egyszer adjunk csalánt is, mivel ez az emésztést igen elősegíti. Nem kevésbbé fontos a csalánnak adagolása a tojóknál is, mivel ennek etetése a tojások ízére igen előnyösen hat és a tojássárgát sötétebbre festi.

A baromfiak itatása. Hogy a baromfitenyésztés sikerrel járjon, annak egyik legfontosabb feltétele az, hogy a szárnyasoknak mindig, de különösen a meleg nyári időben t szta, friss vizük legyen. A baromfi, amint az ólból kiszabadul, azonnal vizet keres, s ha hozzájuthat, napjában húszszor is iszik. Ha tisztátalan vizet kell innia, mindenféle betegséget kap. Igy pl. a baromfikolera, gyakran minden valószinüség szerint, csupán onnan származik, hogy olyan vizet kénytelen inni, amely az istállóból folyik ki. A tulságosan hideg víz a baromfit hirtelen lehűti és emésztési zavarokat okoz; a napon állott langyos víz pedig nem frissítő. Az esővízről tapasztalták, hogy az gyakran elcsapja a baromfi hasát. Ha a víz nem eléggé látszik tisztának, s a baromfi közt betegségek kezdenek jelentkezni, tanácsolják az ivóvíz felforralását. Ezt a vizet persze kihülés után kell a vályuba tölteni.

• MULATTATÓ •

A tarlón.

Most igazán puszta a puszta. Amerre a szem lát, nem akad meg máson, mint a gémeskúton, itt-ott a távolban a nagy asztagcsoportokon s az ezek között zúgó gőzcséplő kéményén. Sehol nincs füves barázda, ahol a szegény nyúl űző kutyák elől meghúzhatná magát s mégis ha felbukkan valami árva bokor alól, hát rohamban neki a határnak, nehogy a juhászbojtár meglássa s nagy kampósbotjával még el is találja. A gólya, gém nagy büszkén meg ott sétál a kiszáradt patak ágya mellett s azon gondolkozik, hogy elkövetkezik már az idő az őszi búcsúzásra, a nagy utazásra. Hajh, vissza jön-e újra, avagy eltemeti valahol tengereknek árja?

Amint jön az alkony s amint a meleg nap is felszedegeti .maga után sugár kévéjének utolsó szálait, még csendesebb a táj. A masina is még egyet füttyentve, beszünteti mára zúgó morajlását. A gépész, a fütő, az étető ember, a villás legények, a gereblyés lányok vacsorához ülnek, majd meg elpihennek. De ez az utóbbi nem tart oly sokáig. Amint fölkél a hold ezüstös orcája s széles mosolygással néz le a világra, amint a csillagok is egymásután gyujtogatják ki kis ezüst mécseiket, hogy világot gyujtsanak a nagy éjszabába, a fiatalabbjai, a lányok, menyecskék, legények egy csoportba állva, játékba kezdenek s egy-egy lány- vagy menyecske-kacagás elhallik a távoli füzek zöldlombozatának sűrű, sötét homályába, felverve a madarat álmából. Csak az öregje, az marad nyugodtan. Az öreg Pétör gazda a kifordított subán az eget szemléli csak úgy hanyat fekve. A csillagokat nézi, talán megszámlálja, bár soh'sem lesz vége a számlálásának. Sok csillag van nagyon, de ő a sokból sokat ismer. Azok járásából, régi állásából mondja meg az idő járását. Tudja azt is, melyik csillag álló, melyik meg bujdosó. Tudja, hogy vannak rendesen járó mennyei csillagok, melyeknek az Úr jóvoltából az idők kezdetétől fogva ki van szabva útja. Vannak azután csillagok, melyek erre-arra járnak, kivált így ősz felé, úgy átabotában. Ezek csillognak, villognak s egyszerre csak nagy szipor-kázással szétpattannak s lehullnak a földre. Azt mondják, ezek angyalkönnyek, melyek fénynyé válva, az emberi bűnöknek miatta hullanak a mi világunkra. Im éppen erről szól a lányok, menyecskék éneke is amott az asztal tulsó sarkán:

Páros csillag az ég alján,
Egyik fényes, másik halvány,
Halvány csillag, de kár neked,
Azt a fényest kerülgetned,
Mindig jobban halványodsz tőle,
Jobb volna, ha leszállnál a földre.

A nóta szava messzire, egész a Tiszáig elhallik. Csónakázó halászlegények meghallják s válaszolnak rája. De meghallja más valaki is ott a falu végén. A sugár juhászbojtár, aztán gondol egyet. A cifra szűrét vállára akasztja s megindul maga is a tarlóvilágnak. Tudja, hogy honnét jön a nóta. Maga is a szűre ujjából előkeresi a bodzafurulyáját s rákezd nótájára:

A juhásznak jól megy dolga,
Egyik dombról a másikra
Terelgeti nyáját,
Fújja furulyáját,
Vígan így éli világát.

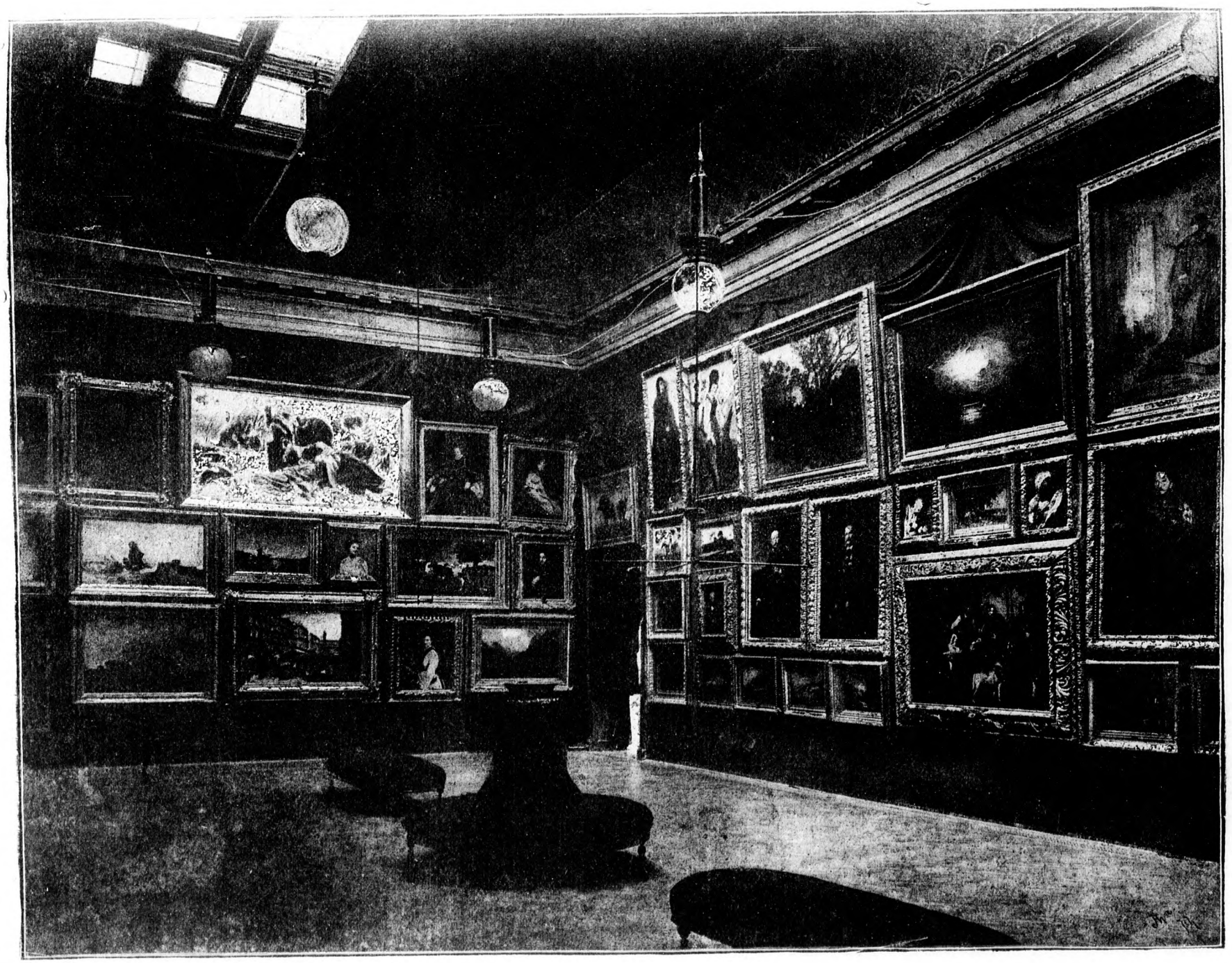

A magyar főurak otthonából.

Ott a kazal alján a lányok, menyecskék meghallják. Mosolygósra válik mindegyik orcája.

— Gyün a juhászlegény a furulyájával.

Táncolunk mi lányok! Csak a Gábor gyerek komorul el rögvést, amint rátekint a Panna két kis gödrös, nevetős arcára. Magában motyogja:

— Hát gyüjjön a juhász a fütyülőjével. Alig virrad még meg, mire megtanítom őkelmét dudálni!

Éppen akkor ér meg Pista juhászlegény s még akkor is fújja. Derék szálas legény, látszik, hogy a puszta, a korai hajnal, meg a napsugár növelte. Az asszonynép jókedvvel köszönti:

— Pista te! Fújjál csak egy csárdást. Először a lassút, azután a frissit!

Pista a szűrét leterítve, arra telepedve nem kéreti magát, rákezdi a lassút:

Van neki, van neki van,
Karika gyürüje,
Barna szeretője,
Van neki, van neki van.

Legény, lány, menyecske egymás kezét fogva, koszorúba állnak és lassúdon járják. Majd egymást átkarolva meg-megpöndörödnek. A juhász furulyája most már a frissbe csap át:

Ég a kunyhó,
Ropog a nád,
Szoritsd hozzád
Azt a barnát!

Most kezdődik a tánc, az igazi magyar, az igazi csárdás. A legény a leány derekára teszi a két kezét s a maga derekát alig meghajlítva, lábával bokázva, jobbra-balra mozdul. Hajh, de hajlik a leány, a menyecske szép darázsdereka, mint a fuvalomtól megringatott nádszál s piros lesz az arcuk, mint a bazsarózsa. Aztán, hogy fordulót fúj az a furulya, a legény átkapja a leánynak derekát s úgy perdülnek gyorsan, mint a sebes szélvész. A magas egekből a csillagok nézik és úgy gyönyörködnek a szép magyar táncon.

Mindig lassabban zeng s egyszer csak elhallgat a furulya szólása. Pista juhászbojtár odaszól a Gábor legénynek:

— No, öcsém most te fujd, én meg majd járom a Pannával!

A legény megremeg, mint akit hűs szél ér. Azután kivágja:

— Gyere! Velem járjad! A fűzfánfütyülődet! s a bő ingeújját tűri fel két izmos karjáról. Alighanem baj lesz. A lányok, menyecskék szörnyen sikoltoznak, a többiek nékik. Ámde vagyon esze a Panna leánynak. Gábor elé ugrik s gömbölyű karjával át meg átöleli, majd megsimogatja:

— Gyüjjék innét kelmed! Ha hí'na se mennék a Pistával táncra.

Gábor ámbár kemény gyerek, hajlik a szép szóra, csak a szeme villan össze a juhász szemével, mintha azt üzenné:

— Találkozunk másszor!

Erre egyelőre helyreáll a béke, de egyben vége lesz a táncnak s nótás mulatságnak. Csak az anyák szólnak:

— Gyüjj pihenni lányom, aranyos virágom!

A Gábor gyerekben azonban mozog még valami. Még egy nótába fog, mi szól a bojtárnak:

Mikor a juhász bort iszik,
Szölke szamár szomorkodik.

Pista bojtárlegény hallja, hallja. Aztán elgondolja, hogy im ez a hála, amért furulyázott. A gamós botjával nagyot, nagyokat vág a párás levegőbe. Onnét kelet felől már világosodni kezd. A felkelő hajnal bontogatja szárnyát.

Magyar Gyula.

Az apród.

— Regényes korrajz a török világból. —

Irta: **Sághy Endre.** (Folytatás.)

A királyi követek, Lipót követei körutazóban voltak a végvárakban a fölvidéken. Majthényi Ádám régebben Lipót híve volt, de a német hadvezérekkel nem volt jó lábon soha.

Addig, míg a bécsi udvar híve volt, eleget tapasztalta, hogy a király ellenszenvvel viseltetik a magyarok iránt.

Egész véletlen körülmény hozta őt össze Thököly Imrével, akivel különben anyai ágon rokonságot tartott. Forgách Benjámin férjhez adta lányát Boriskát s a lakodalmon találkoztak Thököly Imre és Majthényi Ádám. Az öregnek megtetszett az életvidám, fiatal nemes, akinek ekkortájt már a törökkel való barátkozása nyilvánvaló volt. Alig tartozik ehhez a történethez, de mégis el kell mondani itt, hogy Thököly megelőzte összes kortársait. Ő Magyarországot a Habsburg-uralom alól az ozmán segedelemmel akarta fölmenteni. Nem rajta mulott, hanem a török gyöngülésén, hogy nem sikerült.

A Forgách Borcsa lakodalma után egy hétig tanyázott a nagyszámú rokonság a Forgách kurián.

Az öreg Forgách — mint róla egykorú följegyzésekből tudjuk, nem volt „hadviselő“, — fiatal korában a bencések apátságában „istennek tetsző“ életet élt. Házassága után még inkább „magának élt“.

Több végvári kapitány vett részt a tanácskozáson és sokan csatlakoztak Thökölyhez.

Majthényi Ádám csatlakozását nem vették komolyan a bécsi udvarban.

Most pedig, hogy Majthénybe érkeztek a király követei, sikerrel is jártak az öreg Ádámnál, aki közben valami hadizsákmány miatt különbözött össze Thökölyvel.

Klára és Gabi nem tudtak még a királyi követek jövetelének a céljáról semmit. Fiatal szívükben aggodásteljes sejtelem támadott, hogy nem sok időt fognak együtt tölthetni immár.

A követek távozta utáni napon lent a vár alatti kertben sétáltak, midőn jövendő sorsuk eldöntéséről véletlenül értesültek.

Majthényi Ádám Kurkó várnagynak adta meg az utasításokat. A fiatalok egy lombdús lugas padjáról üldögéltek, midőn a két férfi a hegyi úton lefelé haladt.

Tisztán hallották Majthényi utasításait.

— Holnap reggel egy lovascsapattal indulsz Nagy-Kállóba. Kállaynak a levelet már megírtam. Ott marad mindaddig, amíg a hadjárat sorsa el nem dől. Amint te visszaérkezel, a várőrség fölött Vincze hadnagy rendelkezik. Sok embert nem hagyok itten, a veszedelem még nincs közel; nekem minden lovasra szükségem van, úgyis kevesen vagyunk. Szinte szégyenlem a dolgot. Nagy mulasztást követtünk el, hogy a jobbágyok 16—18 éves surbankóit be nem neveltük. De most már mindegy. Ezen nem segíthetünk.

Ha visszaértél, minden családi kincset, ékszert, okmányokat le fogsz hordani a váralatti barlangba. Aztán berakatod a török foglyokkal a bejáratot, amit úgyis csak ketten tudunk. Ha a foglyok elvégezték a munkát, akkor tudod, hogy mitévő légy velük . . . A földhányást éjszakánként elvégzed magad. Thököly portyázóival nem sok bajod lesz, mert szemenszedett gyülevész nép az most, a hadat álló emberekre szükség vagyon neki is . . .

A fiatalok többet nem hallottak. Elég volt ez is. Visszafojtott lélekzettel hallgatták a beszélgetést, amelyből értesültek arról, hogy a válás ideje elérkezett.

Klára zokogott. Az ifju gyöngéden magához ölelte a leánykát.

— Ne félj én gyönyörüségem. Visszajövök érted, hogyha ezer ördög seregének tüzes nyilain kell is keresztül vágtatnom.

Szokatlanul vidám hangulatban volt Majthényi Ádám az estebédnél. Kurkó várnagygyal sakkjátékba elegyedtek; a föltétel az volt, hogy aki veszít, egy kupa bort kell kiinnia egy hajtókára. Ádám urat fölöttébb mulattatta, hogy Kurkó — aki különben sem volt borbíró hírében álló legény — már-már alig bírta a kupa borokat. A játszmákat egymásután veszítette.

A fiatalok ezalatt a várerkélyen beszélgettek.

A kecskeméti gazdasági tanfolyamon résztvett tanitónők.

Alkonyodóra járt az idő, mire visszaértek a várba. Útközben levette Klára a nyakán levő gyöngysorról az arany keresztet.

— Nézd Gábor ezt a kis keresztet! Nagyanyám adta a halálos ágyán. Hat ősünk hadakozott sikerrel, míg ez a kereszt nála volt. Apámnál van a párja...

Azok akiknél a keresztek vannak, nem pusztulnak el semmi bajban... Én biztonságban leszek, mert a kállói vár semleges terület... Ne szólj apámnak a keresztről...

* * *

Végül megelégelte Ádám ur a mulatozást elküldötte Kurkót aludni, aztán behivta a fiatalokat. Arcizmai ráncokba verődtek, köhintett néhányat s aztán ridegen szólt.

— Üljetek le!

— Én nem ülhetek le vitéz kapitány uram. A törököknél arra tanítottak bennünket, hogy a fölebbvalók iránti tiszteletnek ez elengedhetlen föltétele.

(Folyt. köv.)

APRÓSÁGOK.

A fonás és szövés az ókorban. A fonás és szövés szálai a legrégibb időkbe nyulnak vissza. A rávonatkozó első följegyzést a kinaiaknál találjuk. A kinai irodalom legrégibb emlékei szerint Sinong, Fohi császár utódja, a Krisztus előtti 3000-ik évben foglalkozott már a selyemtenyésztéssel. A selyemszál motollálását Sihungsi, Hoangti császár felesége találta föl, akit e miatt istenítettek.

Utána minden uralkodó támogatta a selyemipart. Konfucius, Kina nagy bölcse és vallásalapítója említi, hogy azokat a területeket, miken eperfákat termeltek, gátakkal védték a Jao folyó áradásai ellen és hogy nagy selyemházakat építettek a gubók számára és a selyem motollálására. A selyemfestésről a kinai írók már Krisztus előtt 2200-ban tesznek említést. Mivel Kina más országoktól nagyon elzárkózott és féltékenyen őrizte a selyemtenyésztés titkát, a selyemipar három évezreden át monopóliuma maradt az országnak. Csak Krisztus előtt kétszáz évvel jutott a selyemipar a szomszédos Kóreába és Krisztus előtt száz évvel kinai kivándorlók útján Japánországba. Krisztus előtt 140-ben a Han-dinasztia egyik leánya nőül ment a mai Bokharában levő Kotan állam uralkodójához. Hogy kedves foglalkozását — a selyemhernyó-tenyésztést — új otthonában se kelljen nélkülöznie, a szigorú kiviteli tilalmat úgy játszotta ki, hogy a selyemhernyó petéit és az eperfa magvát virágok kelyhébe rejtette és a határon átcsempészte. A selyemiparral egykorú, sőt talán korábbi eredetű — bár erre nézve történeti adataink nincsenek — a gyapju és az állati szőr feldolgozása fonállá, szövetté. Hiszen a juh és a kecske ősidők óta az ember kedves háziállata volt, bizonyítják a régi mondák és a juháldozat általános szokása. Juhtenyésztéssel foglalkoztak a babilonok, az indusok, az egyiptomiak, az arabok, a kinaiak, a zsidók és a görögök. Egyiptomban a legrégibb időkből talált mumiák, egész a tizenkettedik dinasztiáig, gyapjuszövetbe voltak burkolva. Valószínű, hogy a zsidók Egyiptomban ismerték meg a gyapjuszövést. Bölcs Salamon zsidó király nagyban előmozdította a műipari, különösen a szőnyegszövést, templomaiban remek szőnyegek díszítették a falat és az oltárokat. A len őshazája valószínűen Egyiptom. A pamuttenyésztés és pamutipar őshazája valószínüen India. Manu szent törvénykönyveiben említik, amelyek részletesen leírják a pamutfonál készítését; a régi szertartás szerint a főbraminok homlokukra három szent szalagot tettek, amelyek karpasi-ból, azaz pamutból készültek. Indiából a pamutipar Előázsiába, Iránba, Arábiába és Egyiptomba terjedt. Az ó-testámentom több helyen tesz említést a pamutról a szanszkrit karpasi név alatt. Kelet felé csak nagyon lassan terjedhetett a pamutipar, mert Marko Polo velencei kereskedő, aki a XIII. században Kina nagy részét beutazta és aki elsőnek csempészte botjába rejtett selyemhernyópeték útján Európába a selyemtenyésztést, a pamutot csak Fokien tartományban látta. Nem kell azonban azt hinnünk, hogy a pamut- és gyapjuipar az őskorban csupán Ázsia népeire szorítkozott. A pamutcserje vadon nő a forró földöv vidékein és így más népek is rájöhettek a pamut földolgozására. Afrika bennszülöttei, Borneó, Jáva, Szumatra sziget lakói bizonyára régóta szőttek pamutot. Mikor a spanyolok Mexikót elfoglalták, virágzó pamutipart találtak ott, melynek ősrégi eredete lehetett, mert a mexikóiak ismerték az indigó és kosnill festőanyag használatát és gyönyörű mintás szöveteket tudtak készíteni. Az Európa északi részeiben lakó népek pedig bizonyára ismerték a gyapjúszövést; a kelták és germánok már a római hódítások előtt jártasak voltak benne.

Földalatti postavonatok. A berlini birodalmi postaigazgatás azt tervezi, hogy a Spandaui-úton levő levélposta-hivatalt a berlini pályaudvarok postáival földalatti vasutakkal kössék össze. Ezáltal a levéltömegeket az utcai forgalom kikerülésével a legrövidebb idő alatt akadálytalanul lehet továbbítani és ilykép egyrészt megjavítják a levéltovábbító szolgálatot, másrészt mentesítik a túlterhelt utcai forgalmat. A vasút az említett postahivatalból kiindulva, a stettini, a lehrtei, a potsdami, az anhalti és a sziléziai pályaudvarok postahivatalaihoz fog vezetni. Elsősorban kísérletképpen a potsdami pályaudvarhoz vezető vonalat építik ki. Az alagútat közvetlenül az utcai burkolat alá fogják építeni. Szélessége 1·8 méter és magassága 0·75 méter lesz. A vonatok, melyek személyzet nélkül fognak közlekedni, alacsony villamos mozdonyokból és legfölebb négy hozzácsatolt kocsiból fognak állani. A kocsik mindegyikében egy-egy nagy levélzsákot fognak elhelyezni. A menetsebességet óránkint 40 kilométerre tervezik, teljesen függetlenül a megterheléstől, valamint a vonal emelkedési és kanyarodási viszonyaitól. A vonatok másfél percnyi időközökben fogják egymást követni. A vonatok biztonságáról kellő gondoskodás történik. Az új földalatti levélszállító vasúttól sokat várnak és bizton számítanak arra, hogy rendkívüli mértékben fogja gyorsítani a levélküldeményeknek a pályaudvarok postahivatalaihoz való továbbítását, amire a berlini levélforgalom óriási emelkedése folytán nagy szükség is van.

A szudáni négerek párbaja. Ha Szudánban két fiatalember ugyanazt a leányt szereti, akkor egy épp oly különös, mint súlyos természetű párbajt vívnak, amely nemcsak nagy szenvedélyt, de bizonyos életbölcseséget is követel a két ellenféltől. Miután a jóbarátok hiába kísérelték meg a kibékítést, szabad téren egy 3—4 láb magas pódiumot emelnek, amelyen az ellenfelek egymással szemben helyet foglalnak. A barátok és a rokonok az emelvény körül csoportosulnak, a segédek pedig vízilóbőrből font ostort adnak a párbajozók kezébe és a párviadal megkezdésére megadják a jelt. Sorshúzással döntik el, hogy melyik méri a másikra az első csapást. Azután váltakozva, csapás csapást ér, amíg az ellenfelek testéből száz helyen nem csurog a vér és valamelyikük végre leteszi az ostort. Ekkor a másik is rögtön elengedi a fegyverét, ellenfeléhez megy, kezet nyujt neki és ezzel megint szent a béke. A győztest a barátok és a rokonok üdvözlik és tiszteletére lakomát csapnak, amelyen az ellenfél és összes rokonsága is résztvesz. Természetesen a győztesé a menyasszony.

KÉPÜNKHÖZ.

Tanitónők a kecskeméti gazdasági tanfolyamon. Darányi földmívelésügyi miniszter úr nemcsak néptanítók részére rendez szünidei gazdasági tanfolyamokat, hanem újabban tanítónők részére is. Az idei szünidőben Kecskeméten az ottani földmívesiskolában tartottak ily tanfolyamot, amelyen húsz tanítónő vett részt. Az oktatást Grasselli Miklós földmívesiskolai igazgató végezte több tanárral együtt. A tanítónők két hét alatt oktatást nyertek a talajmívelés, növénytermelés, állattenyésztés, tejgazdaság, méhészet, selyemtenyésztés és baromfitenyésztésben.

Élelmi cikkek nagybani árai a központi vásárcsarnokban.

Magyar Gazdák Értékesitő Szövetkezete jelentése 1908 augusztus 27.

Budapesti Központi Vásárcsarnok árai.

Husneműek: marhahus 1·28—1·36 K., helybeli borjuhus 0·80—0·90 K., sertéshus 1·38—1·44 K., szalonna füstölt —·——·— K., szalonna, olvasztani való 1·28—1·32 K., háj 1·40—1·44 K., sertészsir 1·40—1·44 K. — **Füstölthus**: (vidéki) kg.-ja 1·36——1·60 K., hazai sonka 1·80—2·20 K. szalámi 3·20—4·— K.

Baromfifélék: —.———.— K., rántani való csirke 1·30—2·— K, sütni való csirke 2·20—2·80 K., kacsa, hizott 4·——5·— K., lud. hizott 10·——11·— K., pulyka, hizott —·———·— K. páronkint. Vágott hizott liba 1·30—1·50 K., vágott hizott kappan, kacsa és pulyka 1·50—1·60 K. kg.-ként.

Budapesti piaci árak.

Gabona. (Árak métermázsánként értendők). Buza 22·40—22·90 K. Rozs 15·30 K-tól 18·45 K-ig. Árpa 15·30 K-tól —·— K-ig, jobb minőségü K-tól — K-ig. Zab 15·40—16·20 K. Tengeri 14·50——·— K.
Teavaj: (centrifugált) —·——·— K., főzővaj —·——·— K. kg.-ként. Tehénturó kg.-ja 14—28 fillér.
Tojás: bácskai 76——78·— K., erdélyi apróbb áru 74—76 K. ládánkint (1440 drb). Apadt —·— K., meszes —.— K.
Zöldségfélék: Burgonya (vaggonárú) sárga 8·——8·20 K., rózsa új 6·90—7·20 K., 100 mm.-ként. Hagyma 50 kg.-os zsákokban zsákkal együtt —·——·— K., mm. ként.
Liszt ára 100 kg.-ként.

Sz.	0	1	2	3	4	5	6	7
K.	35·60	35·20	34·40	33·60	33·20	32·80	31·60	29·20 —·—

Takarmányvásár. Réti széna 7·40—9·60, muhar 8·——9·60 zsupszalma 6·——6·40, alomszalma 5·——6·— K.

A „FÜGGETLEN UJSÁG" szerkesztésére felügyel:
zsitvabesenyői Rubinek Gyula,
az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgatója.

76552/1908—IV. szám.

Hirdetmény.

A mezőhegyesi magyar királyi ménesbirtok 1908—1909. évi mintegy 12000 q finom buzakorpa, 4000 q árpa, 1400 q rozs és 5000 q zabszükségletének biztositására folyó évi szeptember hó 21-én Mezőhegyesen: a kisbéri ménesbirtok mintegy 5000 q finom buzakorpa, 2000 q takarmányárpa és 6800 q zabszükségletének biztositása czéljából folyó évi szeptember hó 17-én Kisbéren; a bábolnai ménesbirtok mintegy 5400 q zab, 3000 q finom buzakorpa és 2000 q melasseszükségletének biztositása czéljából folyó évi szeptember hó 22-én Bábolnán; a fogarasi ménesbirtok mintegy 600 q finom buzakorpaszükségletének biztositása czéljából folyó évi szeptember hó 25-én Fogarason; a gödöllői koronauradalom mintegy 2600 q finom buzakorpa, 1600 q szörplétakarmány és 700 q zabszükségletének biztositása czéljából folyó évi szeptember hó 20-án Gödöllőn; végül a palánkai csikótelep mintegy 2000 q finom buzakorpa és 1000 q takarmányárpaszükségletének biztositása czéljából folyó évi szeptember hó 28-án Palánkán (Béla-major) zárt irásbeli versenytárgyalást fog tartatni, melyre az egykoronás bélyeggel és 5% bánatpénzzel felszerelt zárt ajánlatok, az emlitett záros határidőig közvetlenül nevezett birtokok igazgatóságaihoz fentemlitett határnapokon délelőtt 11 óráig nyujtandók be. A versenytárgyaláson gazdák is részt vehetnek, legalább 100 q-ra teendő ajánlattal.

A részletes szállitási feltételek ugy a vezetésem alatt álló miniszteriumban, a gazdasági főigazgatónál (III. emelet 121. szám), mint az emlitett birtokok igazgatóságainál, illetve intézőségénél megtekinthetők.

Budapest, 1908. évi augusztus hó 8-án.

Magyar királyi földmivelésügyi miniszter.

Hirdetések felvétetnek a kiadóhivatalban Budapest, Üllői-ut 25.

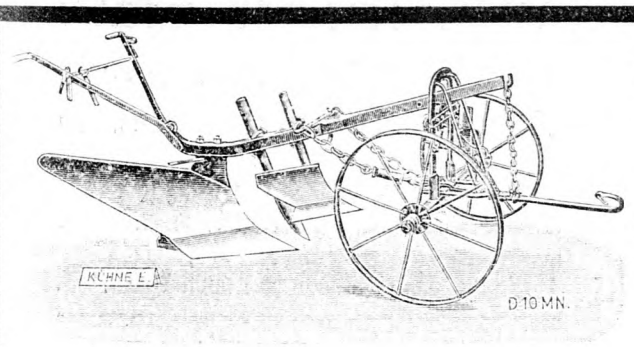

:: AZ ŐSZI IDÉNYRE
mindennemü talajmivelőeszközöket:
„Bippart" altalajekéket
„Tornadó" kukoriczaszártépőgépeket
és egyéb takarmánykészitőgépeket

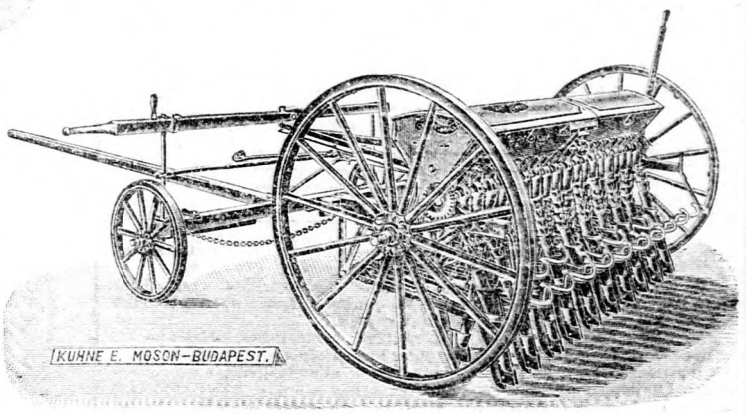

„Mosoni Drill" sorvetőgépeket,
borsajtókat stb. szállit:
„KÜHNE"
mezőgazdasági gépgyár r.-t.
MOSONBAN.
Főraktár: BUDAPEST, VI. ker., Váczi-körut 57/a.

Felhivjuk a t. c. gazdaközönség figyelmét

a budapesti

gyapju-aukciókra

melyek idei második sorozata folyó évi szeptember 30-án veszi kezdetét.

Az aukciókra felküldött és „Gyapjuárverések Magyar Általános Hitelbank, Budapest, Dunaparti teherpályaudvar“ címzett gyapjuküldemények a M. Á. V. összes vonalain tetemes dijkedvezményben; valamint ingyen raktározásban részesülnek. Bejelentéseket elfogad és mindennemü felvilágositással szolgál:

Magyar Általános Hitelbank

Áruosztály — Gyapjuárverések

Nádor-utcza 12. sz.

1900. évi párisi világkiállításon „GRAND PRIX“.

KWIZDA-féle korneuburgi marhatáppor

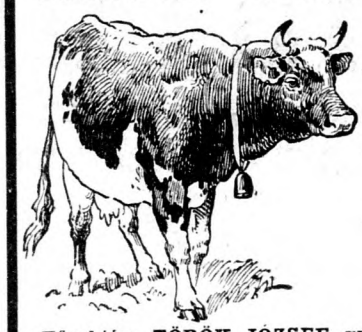

Diätetikus szer lovak, szarvasmarhák és juhok részére. Egy doboz ára 70 fillér.

Több mint 50 éve használatban van a legtöbb istállóban étvágyhiány, rossz emésztés gyógyitására, a tej javitására és a tejelékenység fokozására.

KWIZDA-féle korneuburgi marhatáppor csak ezen védjegygyel valódi.

Főraktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszertára, Budapest, VI., Király-utcza 12. és Andrássy-út 26. szám.

Legjobb és legolcsóbb

gazdasági takaréktűzhely

Munkácsy-féle szabad. és a nm. földmivelésügyi ministerium által 600 koronás első dijjal kitüntetett takaréktűzhely. Megrendelhető

Lossinszky Imre

okl. gépészmérnök műszaki irodája

Budapest, V., Lipót-körut 7. sz.

KURCZ LIPÓT ÉS TÁRSA

photoczinkografiai müintézete

Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 13.

KÉSZIT: mindennemü nyomtatványhoz szükségelt

CLICHÉKET

Chemigrafia, chromotypia, photo-(auto)-typia, fametszet stb. utján. Térképek, tervezetek, alaprajzok photolithografiailag legszebben, legolcsóbban sokszorositttatnak.

Vidéki megrendelések pontosan és jutányosan eszközöltetnek.

Gazdák Biztositó Szövetkezete

BUDAPEST, VIII., Baross-utcza 10. szám.

Alakult 1900. Biztositéki alap:	Alakult 1900.
Alapitványok a kormány hozzájárulásával	1.970,340.— kor.
Tartalékok	764,760.16 kor.
Összesen	2.735,104.16 kor.
1901. évi fölösleg	90,349.— kor.
1902. évi fölösleg	59,782.26 kor.
1903. évi fölösleg	109,331.73 kor.
1904. évi fölösleg	72,438.23 kor.
1905. évi fölösleg	61,730.60 kor.
1906. évi fölösleg	39,243.65 kor.

Biztositásokat elfogad tüz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére, különféle módozatok szerint.

Az üzlet-eredményben a biztositott tagok dijarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből ugy a tüz-, mint a jégkár ellen biztositva volt tagok 4 százalékos dijvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzlet feleslege közgyülési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben a jégkár ellen biztositottak 4%-os dijvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztositottak 2—2%-os dijvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztositottak, kik 5—10 évre adják fel biztositásukat 5% engedményben részeltettek. Biztositási ajánlatok benyujthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetitésével. Nyomtatványokkal és felvilágositással minden irányban készséggel szolgál

az igazgatóság.

Alfa-Separator Részv.-Társaság

BUDAPESTEN

VI., ker., LOMB-UTCZA II. szám.

Tejgazdasági gépgyár

Tejgazdasági eszközök és gépek gyártása.

Tejszövetkezetek és telepek berendezése.

Arjegyzékek, tervek és költségvetések dijmentesen.

Ujdonság! Az 1908. évi mintáju Alfa-Separatorok a jelenkor legtökéletesebb fölözőgépei. Nagy és kiváló munkabirás mellett bámulatos könnyen járnak.

Több mint 500,000 Alfa Laval Separator az egész világon.

"Pátria" irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság nyomása. Budapest, Üllői-ut 25.